

MIBEN LAKIK A MAGYAR TÜNDÉR?

Szó ki nem mondhatja, milyen büszkén ballagtam haza az alsó utcákon keresztül.

Ahogy kiértem a városból a harmatos mezők közé, ott állt a keresztúton az öreg csósz, nagy tasla kalapban, kampós botjával vállán, mint valami furcsa madárijesztő. Nagyon megrökönyödve tátogott felém:

- Minden jó lélek dicséri az Urat, te vagy-e az szűcsék Gergője, vagy csak a lelked?

- Én hát, Gyurka bácsi, mit figurázik kend velem?

Erre hálálkodva emelte meg a kalapját:

- No, akkor két lúd, egy liba, nincs semmi hiba! Én bizony már nem gondoltam, hogy megkerülsz. Az apádéknak nem mondtam ugyan, de a Mitvisznek mondtam, hogy no, ezt a gyereket is elkapta a markoláb.

A Mitvisz a Gyurka bácsi pulikutya volt, hanem hogy a markoláb mi volt, arra világeletemben soha rá nem tudtam jönni. Pedig gyerekkoromban minden lépten-nyomon hallottam a nevét. Ha apám a kerekítőkést nem találta, vagy a macska elveszett a háztól, vagy a csengettyűkörtéből reggelre egy se maradt a fán, vagy hirtelen elolvadt a hó: azt mind a markoláb vitte el. Sőt mikor egyszer napfogyatkozás volt, Gyurka bácsi azt is azzal magyarázta, hogy a markoláb vitte el a napot.

Hát hogy engem nem vitt el, azzal nagyon ki volt békülve, hanem különben, azt mondja, most már akár haza se menjek. Mert ha soha meg nem kentek még fahájjal, most bizonyosan megkeneketnek azért, amiért úgy rájuk ijesztettem az elveszésemmel apámékra. Szegény szülém se holt, se eleven, apámnak is egész elállt a szava.

Nekem bizony eddig eszembe se jutott, hogy hát otthon mit gondolhatnak rólam azóta. Csak most pityeredtem el, mikor az akácok koronája fölött kibukkant az öreg malomház. Úgy vettem észre, mintha a sapkája félrecsúszott volna az éjszaka. Egyetlen ablakszeme haragosan izzott a hajnali pirosságban, tártnyitott ajtaja úgy várt, mint egy nagy fekete száj:

- Gyere csak, te csavargó kisgyerekek, hadd kaplak be!

A Mitvisz kutya szaladt előre, Messzi Gyurka kocogott utána, én kullogtam leghátul. Öreg barátom borzasztó cifra beköszöntőt kezdett, de szülém nem várta ennek végét, csak fölkapott, és magához szorított:

- Te kedves, te drága kis báránykám, te, hát hogy tévedtél el?

Az édesanyám karjában egyszerre megnyugodtam; hullott ugyan a könnyem, de tudtam, hogy most már nem kell félnem a mogyorófahajtól.

Nem is bántott az apám egy ujjal se, csak annyit mondott, hogy ha még egyszer elkóborlok a háztól, akkor odapányváznak az asztal lábához.

- Hát aztán hol, merre csellengtél, te anyaszomorító? - tette a kezét a fejemre. - Melyik gólyafészekben töltötted az éjszakát?

Nem felelhettem mindjárt, mert szülém úgy tömte belém a lekváros barátfület, hogy egy hang ki nem szabadulhatott a számon.

- Várjon már, no - türtőztette apámat -, csak nem kívánja, hogy szeme láttára haljon éhen szegény istenadta gyereke.

Hanem hát nem sült még a világon akkora barátfüle, amelyik el ne fogyott volna. Utoljára csak el kellett mondanom a gyémántcserép történetét.

El is mondtam szegről-végre, szülém összetett kézzel hallgatta, mint az imádságot, s mikor bevégeztem, annyit mondott félénken:

- Szépet álmodtál, gyermekem.

Az egyik szemével rám nézett, a másikkal apámra. Nemhiába volt ő maga egész életében közelebb az éghez, mint a földhöz, szívében úgy érezte, hogy nem egészen volt az álom, amit láttam. De nem merte kimondani, míg meg nem hallotta, hogy apám mint vélekedik.

Az apám pedig úgy vélekedett, hogy sok mindenfélét összeálmodik az ember, s rendesen azzal bajoskodik álmában, ami mesterséget űz éber korában.

- Én - azt mondja - mindig akkora subát varrok álmomban, hogy a világon minden szegény embernek elég, aki didereg. Őszre már te se gyémántcserepekkel álmodsz, hanem irkával meg kalamárissal.

Az édesanyám ölében már egészen megjött a bátorságom, mint kiskutyának az eresz alatt. Kimondtam a szívemen valót, hogy én bizony nem leszek diák.

- Hát mi leszel, lelkem gyermekem?

- Kincskereső leszek, édesapám, mint a bagdadi varga fia.

- No, az is szép mesterség - bólintott rá édesapám. - Hát aztán hol akarod keresni a kincset?

- A Küsmödi barlangjában.

- No, jó. Aztán hogy akarsz hozzáfogni?

Már ebben én magam se voltam egészen biztos. Kicsit megzavarodva mondtam, hogy úgy, mint a bagdadi varga fia.

- Sose hallottam hírét ennek a vargának, se fiának. Melyik utcában laknak, fiam?

Mit volt mit tennem, el kellett mondanom a csodalámpás Aladdin egész történetét. Az apám nagy kedvvel hallgatta, és mikor a végire értem, azt mondta:

- Ez már döfi. Erre már én se mondhatok mást, mint hogy jól teszed, ha kincskereső akarsz lenni. Jó foglalkozás az, csak érteni kell hozzá. Csak azt nem tudom, hol veszel hozzá csodalámpát.

Megvallottam, hogy ezzel az eggyel én se vagyok egészen tisztában. A házunkban csak mécses volt, azt dörzsöltem is én úgy, hogy lejött az ujjamról a bőr, de akkora szellem se ugrott belőle elő, mint egy gyűszű.

- Meghiszem azt! - nevette el magát apám, kedvtelve nézegetvén a kezében levő subagallért. - Más sora van ennek, gyerek. Milyen nemzet is volt az az Aladdin?

- Az török gyerek volt, apám.

- No látod. Hát akkor török volt a kincses szellem is, azért lakott lámpában. A magyar gyerekek a tündérje ködmönben lakik.

Szemem-szám elállt csudálkozásomban, hogy én ezt eddig föl nem értem ésszel!

- Persze, nem minden ködmönben lakik tündér, csak a csodaködmönben. Az is csak azon segít, aki tud vele bánni. Persze sok fortélyja van, de én mindnyájára megtaníthatlak, ha akarod.

Olyant kukorékoltam örömben, mintha én volnék a fekete kakas.

- Megállj, hékám! - fenyegetett meg apám a gyűszűs ujjával. - Erről a világon senkinek sem szabad tudni. Még szülednek se szólj róla. Mihelyt valaki megtudja, hogy a ködmönöd kincses ködmön, rögtön elveszti az erejét. Érted-e?

- Értem, édesapám.

- No, ez az egyik. A másik az, hogy míg te vagy a ködmönnek a gazdája, addig mindig igazat kell mondani. Ezt különösen javallom, mert ha csak egyszer olyant mondasz is, ami nem igaz, a ködmöntündér tüstént olyan hosszúra ráncigálja a füledet, hogy legyezheted vele magadat. Hát mered-e vállalni a ködmönt?

- Merem, édesapám.

- No, ha te vállalod, én meg megcsinálom. Fogadom is, hogy mire elszaggatod, akkorra több lesz a kincsed, mint Küsmödinek.

- Mire elszaggatom? - kérdeztem elszontyolodva.

- No, igen - nézett rám apám komolyan. - Hát csak nem gondolod, hogy majd a tündér olyan bolond lesz, hogy a szép új ködmönt otthagyja? Tudod, hogy az Aladdin lámpása is ócska lámpás volt. Addig kell hurcolnod a ködmönt, míg el nem rongyosodik, akkor aztán szépen kibújik belőle a tündér, és elejbéd áll: "Mit parancsolsz, édes gazdám?"

- No - gondoltam magamban -, csak rajtam legyen az a csodaködmön, majd teszek én róla, hogy ne sokáig maradjon friss jó egészségben.

Édesapám azonban úgy olvasott a szememben, mint én a kalendáriumban, mert így folytatta:

- Persze, a ködmönnel úgy kell bánnod, mint a hímes tojással, hogy a tündért meg ne haragítsd. Mert sose tudhatod, merre van benne a tündér, s ha valami szögben kihatánád a ködmönt, lehet, hogy a tündérben is kárt tennél. Mármost mondd meg te magad: mire mennél egy félszemű vagy csonka fülű tündérrel?

Be kellett látnom, hogy ebből csakugyan nagy neveltség lenne. Megígértem, hogy úgy őrözm a ködmönt, mint terítón a búzát. Most már csak az az egy kívánságom volt, hogy minél előbb készen legyen a csodaködmön.

- Hát mire elmégy deáknak, akkorra meglesz - bólított rá édesapám.

Erre azonban megint megriadtam. - Hát mégiscsak deák legyek, ne kincskereső?

- Hiszen mindegy az, gyerekem, akármi leszel, ha a ködmön a tied - magyarázta apám. - Az előbb-utóbb úgyis hozzájuttat a kincsekhez, és addig is megsegít minden bajodban. És azt hiszem, sokkal hamarabb elszaggatod, ha iskolába jársz benne, mintha itthon lógatod a gerendaszögön.

Ez ellen igazán nem vethettem semmit se. Kezet adtam apámnak, hogy isten neki, deák leszek a ködmönért. Ő meg arra adott kezet, hogy másnap már szabja is a ködmönt.

Mire megvolt az egyezés, akkorra szülém is előkerült, aki odakint járt valahol az erdők alatt a pásztoroknál. Piros pántlikára kötött kis rézcsengővel csilingelt felém.

- Gyere, báránykám, hadd kössem a nyakacskaádba. Hadd halljam mindig, merre futkározol a ház körül. Jaj, dehogy bírnám ki, ha még egyszer eltévelyegnél!